

O WOLNOŚCI AKADEMICKIEJ I AUTONOMII UCZELNI W KONTEKŚCIE ATAKÓW POLITYCZNYCH NA UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI

Niemal ćwierć wieku temu społeczność międzynarodowa jednogłośnie przyjęła rekomendacje gwarantujące wolność – nauczycielek i nauczycieli, studentek i studentów – nauczania, studiowania oraz zdobywania wiedzy i prowadzenia badań bez nieuzasadnionej ingerencji czy ograniczeń wynikających z prawa, przepisów instytucjonalnych bądź nacisków politycznych. Jej podstawowe elementy obejmują swobodę badania każdego problemu, który budzi intelektualną ciekawość i troskę uczonych (Konferencja Generalna UNESCO 1997). Przyjęto, że konieczny jest pewien stopień instytucjonalnej autonomii, który pozwala podejmować decyzje dotyczące sposobu prowadzenia pracy naukowej, standardów zarządzania, ale także odpowiedzialności wobec społeczeństwa.

Na uczelniach spoczywa obowiązek zagwarantowania nie tylko dostępu do studiów, ale także zapewnienia warunków umożliwiających skuteczną i bezpieczną edukację oraz uczestnictwo w życiu naukowym, które powinny opierać się na wiedzy i umiejętnościach, bez dyskryminacji członków i członkiń akademickiej społeczności ze względu w szczególności na płeć, rasę, religię, pochodzenie etniczne czy narodowe oraz orientację seksualną, tożsamość płciową i niepełnosprawność. Rolą uniwersytetu jest poszukiwanie prawdy i przekazywanie jej zgodnie z etyką, standardami zawodowymi oraz odpowiadanie na współczesne problemy i potrzeby społeczeństwa. Dlatego uniwersytety powinny wyznaczać standardy równego traktowania i szacunku dla drugiego człowieka, tworzyć środowisko wolne od dyskryminacji i przemocy.

Niezależne krajowe i międzynarodowe raporty pokazują, że Polska zajmuje niechlubne miejsce wśród krajów Unii Europejskiej w kwestii ochrony prawnej zapewnianej osobom LGBT (RPO 2019). W ostatnim roku sytuacja uległa pogorszeniu wskutek kampanii politycznych i medialnych (EU-LGBTI II 202). Gdy dyskryminacja nieheteronormatywnych obywateli i obywaterek naszego kraju jest przyczyną wielu cierpień i osobistych tragedii, rola uniwersytetu w tworzeniu środowiska, w którym będą się czuć bezpiecznie jest wyjątkowo ważna. Sprzeciwiając się atakom politycznym na wolność akademicką i autonomię uczelni, wyrażamy pełną solidarność z postawą Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Jacka Popiela. Dziękujemy za list do małopolskiej kurator oświaty, Pani Barbary Nowak w obronie godności drugiego człowieka i misji uniwersytetu.

Kraków, 18 czerwca 2021r.

dr hab. Beata Kowalska, prof. UJ